

אבא

אבא נולד בגרמניה למשפחה חילונית שראתה בתרבות הגרמנית תרבות מתקדמת, עם מעט מאוד תשומת לב למסורת היהודית. בהיותו בן 6 הוריו נפרדו וכבר אז כילד קטן הוא הבין שהמבוגרים הסובבים אותו, לא תמיד סלחנים מספיק האחד לשני ותמיד ניסה לפשר בניהם, לא פעם הייתה לו הרגשה שהם הילדים והוא המבוגר. בגיל 12 עבר לגור עם אביו, שבאותם ימים חי בישראל. בארץ הם גרו בתל – אביב ואבא למד בבית ספר למסחר, האמת היא, שהוא בילה יותר מאשר למד, אבא שלו לקח אותו לטיולים ברחבי הארץ והוא התאהב בארץ המזרחית בעלת הריחות והצבעים, שלא הכיר באירופה. לאחר שנה בישראל התנאים הסניטרים הירודים וסיבות אחרות החזירו אותם לאירופה. עם עלייתו של היטלר לשלטון, אבא הבין שעליו לעזוב את גרמניה, היתה לו אפשרות לעבור לאמריקה אך הוא בחר בישראל שהכיר מילדותו ובמיוחד התרשם באותם ימים מהחוות הגדולות, כלומר הקיבוצים. לפני עלייתו ארצה הוא ניהל במשך כמה שנים חוות הכשרה ביוגוסלביה, לצעירים יהודים, שרצו לעלות ארצה ורכשו בחווה מעט ידע חקלאי. כשאנחנו היינו ילדים, אבא שיחק איתנו ובעזרת את חפירה מתקפלת היה בונה לנו ארמונות בחול ומספר לנו אין סוף סיפורים, למשחקים אלה היו שותפים ילדים רבים. היתה לאבא סבלנות רבה להסביר דברים. הוא מעולם לא התעייף, כשמשוהו לא הבין והיה צריך להאריך בהסברים. לאבא היה כשרון מיוחד בבניית צעצועים ובגן אפשר היה למצוא מיטות ומזרונים, מכוניות ועגלות ועוד דברים רבים שהוא בנה. בשלב מסוים בחייו אבא התאהב באמנות הצילום ובמשך שנים הוא צילם, פיתח, הדפיס ותיעד את כל הקיבוץ, הוא למד בנושא הצילום המון והכל מקריאה בספרים, בחוברות צילום וניסיון אישי, שרכש עם השנים. אבא היה אוטודידקט. הוא למד בעצמו המון דברים בהרבה שטחים כמו למשל במוסיקה, הוא החליט, שכדי להבין יותר את היצירות הקלאסיות ששמע, עליו לרכוש ידע בנושא ולכן הוא קרא על היצירות, על היוצרים ועל צורות מוסיקליות שונות. מצד אחד הוא היה איש קפדן, אחראי, רציני, שאהב מאוד את הבית ואף פעם לא השתעמם בו ועם זאת אהב מאוד לטייל בטבע ולבלות בים. למרות שלא השתייך מעולם לשום תנועת נוער ציונית או סוציאליסטית, היה סוציאליסט בנשמתו, הוא תמיד חשב, שהאדם קודם לאדמה ולדברים חומרניים, ידע לחיות לפי עקרונות הקבוץ ולא חשב אף פעם, שיהיה הוגן להפר אותם. בצעירותו הוא רצה להיות וטרינר, אך הדבר לא הסתייע ואם זאת כל חייו הוא היה מוקף בבעלי חיים שאהב, את האהבה הזאת הוא הוריש לנו. אני לא חושבת, שהוא היה משנה את הבחירות, שעשה במהלך חייו, אילו ניתנה לו אפשרות כזאת, הוא היה שב ובחר במעין צבי, באמא שלי ובים כמובן ולא ברור באיזה סדר.

יהי זכרך ברוך.

נורית ותמר

הבנות

סבא מיכאל שלי.

אני נפרד ממך שוב. באתי כמה שעות לפני הסוף, לנסות להגיד לך דברים ואולי גם לשמוע. לצערי, הצלחתי לשמוע רק את הניסיונות שלך לנשום. אבל כשדברתי נראה היה בין חריצי העיניים שאתה מרוכז ומקשיב. בית חולים זה לא מקום לחולים. הפלורסנטים הקרים, עגלות הניקל, המסדרונות והמעליות הגדולים והמנוקרים, הם לא מה שצריך אדם חולה. אפילו לא יקא. כשחולים צריך מרק עוף של אמא. נראה היה לי שזה הדבר שהיית צריך, כשהחזקתי לך את היד. אתה הרבה שנים בלי אמא ולא זכיית לסבא וסבתא בגיל מבוגר, כמו שבעקשנות ובנחישות שלך לחיים הצלחת לתת לי.

אנחנו טומנים אותך היום בהר שבילית בו את מרבית שנותך. ההר שמשקיף לבריכות הדגים שהחליפו את הביצות, שאתה ייבשת. ההר שמשקיף לים שכל כך אהבת. את האהבה הזאת הנחלת לדור הבא ולדור אחריו, כמו האהבה לחיות, שהורשת לשושלת המשפחה. אתה האלפה שלנו. האהבה לחיות וליים המשותפת לך ולסבתה, בזוגיות ארוכת שנים שכנראה איפשרה לך, לחיות במקום המקסים הזה הרבה יותר ממה שאפילו יחלת לעצמך.

זיכרונות הילדות כמו: משחקי שח אתך, על המרפסת בקיבוץ עם גלידה שוקו וניל תות של סבתה וטיולי צפרות עם משקפת מתוחזקת בקפידה ושמורה בלחות ובלחץ הברומטרי המתאים, לפי הוראות היצרן. הזיכרונות, מגובים במאות צילומים שדאגת לתעד. כמות התמונות שצילמת, פיתחת בחדר החושך והדפסת, שנמצאות באלבומים שגם אותם הכנת במו ידך. לא היו מביישים אף דוגמנית ממוצעת. כמובן שגם את חיידק הצילום הפצת לזרעך אחרך...

אז סבא, תנוח בשקט עכשיו שכבר כלום לא כואב יותר. לסבתה אתה לא צריך לדאוג שהיא לא תהיה עסוקה או שלא יהיה לה במי לטפל. אמא הבטיחה לה חתולה חדשה. אז סבתה תמשיך להתרוצץ בין הים, הבריכה, הילדים, הנכדים הנינים והחתולים...

אני מבטיח שנגיע אליך לפי הסדר (אני הנכד הראשון שלך) עם התמונות, סרטי הווידאו, הדיסקים DVD... ונשלים לך את הכל...

אוהב אותך רן.

14. 11. 2003.